

Piet Slegers 'Landschaps-zonneproject'. Slegers krijgt de Wilhelmina-ring voor zijn hele oeuvre.

Een goed gedicht dwingt tot beter kijken. Dat is de gedachte achter de bundel 'Water en Vuur', waarvan maandag het zevende deel verschijnt. Nederlandse dichters schreven poëzie bij bestaande beeldhouwwerken.

Met poëzie omgeven

Janita Monna

Er zijn beeldhouwwerken die veel lawaai maken. 'Santa Claus' bijvoorbeeld, op het Rotterdamse Eendrachtsplein, schreeuwt het uit, ondanks zijn milde glimlach. Minder luidruchtige beelden zijn er ook. Tamelijk stil staan ze soms al tientallen jaren op hun plaats, versieren bruggen, eren vergeten helden of gebeurtenissen, gaan – oud of modern, figuratief of abstract – volledig op in hun omgeving. Onzichtbaar voor de dagelijkse stroom mensen die er op weg naar werk of school aan voorbijkomen.

Vooral die stille beelden laten zich graag met woorden omgeven, liefst met poëzie. En nogal eens pakt dat verrassend uit. Waarom? Omdat een goed gedicht dwingt tot beter kijken, anders kijken. Het vertelt iets van een verhaal, en houdt tegelijkertijd het raadsel in stand. Een goed beeldgedicht timmert het kunstwerk niet dicht met woorden, maar opent het juist.

Karla de Boer-Gilberg, samensteller van de bundel 'Water en Vuur VII', weet dat. Zij nodigt al jarenlang Nederlandstalige dichters uit een gedicht te maken bij een beeldhouwwerk naar keuze. Tweejaarlijks verschijnt daarvan een bundel, die wordt gepresenteerd tijdens de uitreiking van de Wilhelmina-ring voor de beeldhouwkunst. Voor dit zevende deel werden gedichten geschreven bij werken van winnaars van de ring van de afgelopen jaren en van andere beeldhouwwerken, die alle in Apeldoorn of nabije omgeving staan.

Zo ligt 'Meer' van Carel Visser in het gras van het Apeldoornse Sprengerpark. In het grillig gevormde stuk staal zou je de onregelmatig vertakte nerven van een blad kunnen herkennen, of bloedvaten, of een rivier met

vele zijriviertjes. Anna Enquist schrijft: 'Voormalig water/ huppelt nieuwsgierig, verliefd door het gras'. Meteen al in de eerste regels maakt laat Enquist je pijnlijk je teen stoten aan het harde cortenstaal. De dichter zwenkt met haar woorden van lieflijk, naar grillig en terug, en voert zo het perfecte gesprek met het stalen gevaarte.

Voor het belastingkantoor in Apeldoorn staat de 'Jongeling' van Eja Siepman van den Berg. Dichter Herman Leenders legt een intieme verbinding tussen beeld en omgeving. In zijn woorden wordt de glimmende torso een kantoorklerk. De brede schouders van de jongeling ontdoet hij van hun glans en het fiere lijf krijgt iets tragisch:

*Soms keek hij afwezig door het raam
Noteerde woorden die niet pasten
In het veilige jargon
Dat hij met collega's sprak.*

Een van de meest geslaagde combinaties uit de bundel is die tussen

Piet Slegers krijgt Wilhelmina-ring

Aanstaande maandag ontvangt kunstenaar Piet Slegers (1923) op Paleis Het Loo in Apeldoorn de Wilhelmina-ring. Dat is een tweejaarlijkse prijs die wordt uitgereikt aan een Nederlandse beeldhouwer. Slegers krijgt de prijs voor zijn hele oeuvre, omdat hij zich volgens de jury "door de tijd heen bleef vernieuwen en met zijn werk een breed gebied in de beeldhouwkunst beslaat". Slegers verwierf vooral bekendheid in de jaren zeventig en tachtig door zijn omvangrijk, roestvrij stalen beelden voor de openbare ruimte.

dichter Thomas Möhlmann en Maarten de Reus, maker van de staalconstructie 'Kooi-met-geen-poema-er-in': een boogvormige kooi van 'duizend staven' die een roofdier gevangen houdt. Het ritme in Möhlmanns regels en zijn soepele, trage klanken laten de poëma in zijn kooi bewegen, zijn prooi besluisen: 'Zijn vacht is van/ metaal geweven en in de lucht, in/ tijdloos zweven zoekt hij zijn prooi, vult pompnd/ bloed zijn hart, blijft hij voor altijd leven'.

Meer dan een beschrijving van het beeld, is dit gedicht het kijken en de beweging van het kijken zelf. Met Möhlmann sluipt ook de lezer om de kooi van deze poëma, met hem laat hij het beeld van het beest weer los.

'Water en Vuur VII' is behalve een bundel fascinerende beeldgedichten, ook een uitnodiging voor een dagje Apeldoorn. Om de vele beelden in de stad te bekijken, de teen tegen het 'Meer' van Carel Visser te stoten, of troostend de koele huid van de jongeling van het belastingkantoor te strelen.

Naast een geldbedrag van 7500 euro en een speciaal ontworpen ring, krijgt de winnaar van de Wilhelmina-ring ook de opdracht van de gemeente Apeldoorn een beeld te vervaardigen dat wordt geplaatst in het Sprengerpark. Maandag wordt eveneens het boek 'Water en Vuur VII' gepresenteerd, dat is samengesteld door Karla de Boer-Gilberg. Het is het slot in een reeks van zeven delen, waarbij dichters poëzie schrijven bij beelden.

Meer informatie:
www.stichtingphidias.nl

Gestrand

Een aardzee bedekt onder groentapijt.
Noem het maar gazon: vreedzame
Vloerbedekking waarop geen speld valt.

Steek je mes in deze armzalige zandgrond.
Snijd voorzichtig de taart en til de punt in de
Glanzende voorstevens. Schip Aarde ligt

Voor anker, spiegelt haar beeld. Gekanteld,
Gestrand. Buiten zicht likt het witte schuim
De dukdalven. Wee, het licht onder de bomen.

Hans van de Waarsenburg

Carel Visser. 'Meer'.

Zo is het

Breek hier je benen. Voormalig water
huppelt nieuwsgierig, verliefd door het gras.
Een lenig meisjeslijf. Stoot hier je tenen

tot bloed aan die badkuip vol jeugdschuim.
De beeldhouwer, lefgozer, tovert uit leven
een kist vol gedenkgoed, laat hem lomp neer

naast een pad. Hij liet beweging stollen
in staal, beet op zijn kiezen, ramde
met kracht avontuur in een mal.

Andersom gaat het niet. Loodzwaar
blijft hier eeuwig liggen wat stroomde,
ons lief was en niet verdwijnen zal.

Anna Enquist